

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)
ЗАКЛАД ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
«КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ № 3»

Методичні рекомендації до практичних занять
з дисципліни «Оториноларингологія»

Підготував викладач
Пашко О.А.

Тематичний план практичних занять

Тема 1: « Організація ЛОР- допомоги в Україні. Роль медичного працівника в процесі лікування хворого. Охорона праці в галузі. Методи обстеження та принципи лікування ЛОР- патології»

Тема 2: «Клінічна анатомія, фізіологія носа, приносових пазух. Хвороби носа, приносових пазух. Методи обстеження і лікування»

Тема 3: «Клінічна анатомія, фізіологія глотки. Хвороби глотки. Методи дослідження і лікування»

Тема 4: «Клінічна анатомія, фізіологія гортані, трахеї, бронхів, стравоходу. Гострі та хронічні захворювання гортані. Методи обстеження та лікування»

Тема 5: «Клінічна анатомія, фізіологія вуха. Методи обстеження»

Тема 6: «Захворювання зовнішнього та середнього вуха»

Тема 7: «Травми, опіки, відмороження, сторонні тіла ЛОР- органів. Кровотечі: носові, з ВДШ та стравоходу. Гострі стенози гортані»

Перелік практичних навичок з дисципліни

№ теми	Назва маніпуляції
I	1. Проведення зовнішнього огляду носа
	2. Проведення зовнішнього вуха
	3. Огляд ротової порожнини
	4. Взяття мазків із носу, мигдаликів на флору та чутливість до антибіотиків, на VL
	5. Взяття мазків із вуха на флору та чутливість до антибіотиків, на VL
II	6. Проведення середньої риноскопії за допомогою лобного рефлектора
	7. Накручування вати на зонд і змазування слизової оболонки носа
	8. Взяття мазка із слизової оболонки носа
	9. Закапування крапель в ніс
	10. Проведення передньої тампонади носа
	11. Накладання пращоподібної пов'язки на ніс
	12. Накладання зігріваючого компресу на гайморову пазуху
13. Видалення сторонніх тіл з порожнини носа(техніка)	
III	14. Огляд ротової порожнини (фарингоскопія, мезофарингоскопія, орофарингоскопія)
	15. Взяття мазків із мигдаликів
	16. Змащування піднебінних мигдаликів та задньої стінки глотки
	17. Пальпація шиї та лімфатичних вузлів.
IV	18. Туалет і заміна внутрішньої трахестомічної трубки
	19. Перев'язка пацієнтів після трахестомії
	20. Введення носо-стравохідної трубки, годування пацієнтів
V	21. Зовнішній огляд та пальпація вуха
	22. Дослідження слуху шепітною мовою
	23. Отоскопія
	24. Закапування крапель у зовнішній слуховий хід
	25. Проведення сухого туалету вуха
VI	26. Дослідження слуху шепітною мовою
	27. Видалення сірчаної пробки та сторонніх тіл із зовнішнього слухового ходу
	28. Продування слухових труб за Політцером
	29. Пневмомасаж барабанної перетинки
	30. Накладання вушних пов'язок
	31. Накладання зігріваючого компресу на ділянку вуха
32. Підготовка хворого до спинномозкової пункції	

	33. Догляд за хворими після спинномозкової пункції
VII	34. Туалет носа
	35. Введення лікарських речовин у ніс
	36. Проведення передньої тампонади носа
	37. Накладання пращоподібної пов'язки на ніс
	38. Туалет внутрішньої трахестомічної трубки
	39. Перев'язування хворих після трахеотомії
	40. Введення носостравохідного зонда

Тема 1 « Організація ЛОР- допомоги в Україні. Роль медичного працівника в процесі лікування хворого. Охорона праці в галузі. Методи обстеження та принципи лікування ЛОР- патології»

Актуальність теми: Проблема гострих запальних захворювань верхніх дихальних шляхів, гострого риносинуситу (ГРС) зокрема, є однією з найактуальніших у сучасній клінічній медицині. Останніми роками спостерігається зростання частоти захворювань носа та приносних пазух, що проявляється збільшенням як абсолютних (захворюваності та поширеності), так і відносних (частка в структурі оториноларингологічної патології) показників. В Україні показник поширеності гострих ринітів, риносинуситів та ринофарингітів досягає 489,9 випадків на 10000 населення, а захворюваність 5-15 випадків на 1000 населення залежно від сезону. Такі пацієнти становлять 60-65% амбулаторних пацієнтів лікарів-оториноларингологів.

План заняття:

Роль медичного працівника в процесі лікування хворого.

Охорона праці в галузі.

Обов'язки медичного працівника в ЛОР кабінеті, відділенні, операційній.

Передопераційна підготовка пацієнтів.

Методи обстеження та принципи лікування ЛОР- патології»

Перелік практичних навичок до теми

№ теми	Назва маніпуляції
I	1. Проведення зовнішнього огляду носа
	2. Проведення зовнішнього вуха
	3. Огляд ротової порожнини
	4. Взяття мазків із носу, мигдаликів на флору та чутливість до антибіотиків, на VL
	5. Взяття мазків із вуха на флору та чутливість до антибіотиків, на VL

Література: Медсестринство в оториноларингології: підручник/ О.В.Гавріш, С.А.Ніколаєнко, 2015 с.19-30

Тема 2 «Клінічна анатомія, фізіологія носа, приносних пазух. Хвороби носа, приносних пазух. Методи обстеження і лікування»

Актуальність теми: Проблема гострих запальних захворювань верхніх дихальних шляхів, гострого риносинуситу (ГРС) зокрема, є однією з найактуальніших у сучасній клінічній медицині. Останніми роками спостерігається зростання частоти захворювань носа та приносних пазух, що проявляється збільшенням як абсолютних (захворюваності та поширеності), так і відносних (частка в структурі оториноларингологічної патології) показників. В Україні показник поширеності гострих ринітів, риносинуситів та ринофарингітів досягає 489,9 випадків на 10000 населення, а захворюваність 5-15 випадків на 1000 населення залежно від сезону. Такі пацієнти становлять 60-65% амбулаторних пацієнтів лікарів-оториноларингологів.

План заняття:

Анатомія і фізіологія носа та приносних пазух (повторення).

Правила користування лобним рефлексором.

Визначення дихальної та нюхової функцій носа.

Ознайомлення з методами передньої й задньої риноскопії.

Підготовка хворих до операції на носі, приносних пазухах.

Підготовка медичного інструментарію та перев'язувального матеріалу.

Післяопераційний догляд за хворими.

Ознайомлення з пункцією верхньощелепної пазухи.

Ознайомлення з методами видалення сторонніх тіл з порожнини носа.

Перелік практичних навичок до теми

№ теми	Назва маніпуляції
II	6.Проведення середньої риноскопії за допомогою лобного рефлексора
	7. Накручування вати на зонд і змазування слизової оболонки носа
	8.Взяття мазка із слизової оболонки носа
	9. Закапування крапель в ніс
	10. Проведення передньої тампонади носа
	11. Накладання пращоподібної пов'язки на ніс
	12. Накладання зігріваючого компресу на гайморову пазуху
	13. Видалення сторонніх тіл з порожнини носа(техніка)

Література: : Медсестринство в оториноларингології: підручник/ О.В. Гавриш, С.А. Ніколаєнко.- К.:ВСВ «Медицина», 2015. - с. 70-91.

Тема 3: «Клінічна анатомія, фізіологія глотки. Хвороби глотки. Методи дослідження і лікування»

Актуальність теми: Захворювання глотки-патологічні стани, які досить часто зустрічаються в будь-якому віці людини. Оскільки, майже всі захворювання

ВДШ передаються повітряно- краплинним шляхом, тому питання профілактичних заходів, щодо поширення інфекції в повній мірі лежить на плечах медичних сестер. Знаходячись завжди поруч із пацієнтом, вона повинна не тільки слідкувати за змінами в перебігу захворювання, чітко виконувати призначення лікаря, вчасно і компетентно надавати невідкладну долікарську допомогу, а й проводити профілактичну роботу.

План заняття:

Анатомія та фізіологія глотки (повторення).

Зовнішній огляд і пальпація шиї і лімфатичних вузлів.

Огляд порожнини рота. Проведення середньої фарингоскопії.

Аденотомія. Підготовка хворого до операції. Допомога медсестри при аденотомії у дітей. Догляд за хворими після операції.

Проведення бактеріологічного обстеження (взяття мазка на дифтерію).

Організаційні заходи в разі підозри на дифтерію.

Тонзилектомія. Підготовка хворого до операції. Післяопераційний догляд.

Перелік практичних навичок до теми

№ теми	Назва маніпуляції
III	14. Огляд ротової порожнини (фарингоскопія, мезофарингоскопія, орофарингоскопія)
	15. Взяття мазків із мигдаликів
	16. Змащування піднебінних мигдаликів та задньої стінки глотки
	17. Пальпація шиї та лімфатичних вузлів.

Література: : Медсестринство в оториноларингології: підручник/ О.В. Гавриш, С.А. Ніколаєнко.- К.: ВСВ «Медицина», 2015. - с.151-165.

Тема 4: «Клінічна анатомія, фізіологія гортані, трахеї, бронхів, стравоходу. Гострі та хронічні захворювання гортані. Методи обстеження та лікування»

Актуальність теми: Захворювання гортані-патологічні стани, які доволі часто зустрічаються в будь-якому віці людини. Оскільки голосова щілина гортані- це найвужче місце ВДШ, звуження чи набряк якого, може призвести до зупинки дихання, тому знання клінічної анатомії, фізіології, клінічні прояви патологічних та невідкладних станів – надає змогу медичній сестрі вчасно та компетентно надати невідкладну допомогу та зберегти життя людині.

План заняття:

Анатомія і фізіологія гортані (повторення)

Гострі захворювання гортані

Хронічні захворювання гортані. Ускладнення при хворобах гортані

Методи обстеження гортані

Ознайомлення з методами прямої та непрямой ларингоскопії

Ознайомлення з методами видалення сторонніх тіл з гортані, трахеї, бронхів

Показання до трахеотомії. Набір медичних інструментів для трахеотомії.

Догляд за хворими після трахеотомії

Ознайомлення з методами введення лікарських засобів у гортань (змащування слизової оболонки гортані, вливання в гортань лікарських речовин, вдихання порошкоподібних речовин, пульверизація гортані, інгаляції).

Перелік практичних навичок до теми

№ теми	Назва маніпуляції
IV	18. Туалет і заміна внутрішньої трахестомічної трубки
	19. Перев'язка пацієнтів після трахестомії
	20. Введення носо-стравохідної трубки, годування пацієнтів

Література: : Медсестринство в оториноларингології: підручник/ О.В. Гавріш, С.А. Ніколаєнко.- К.: ВСВ «Медицина», 2015. - с. 210-221.

Тема 5: «Клінічна анатомія, фізіологія вуха. Методи обстеження»

Актуальність теми: ЛОР хвороби, а саме захворювання зовнішнього, середнього вуха, внутрішнього вуха- це патологічні стани, які доволі часто зустрічаються в практиці медичних працівників. Найпоширенішими серед захворювань – гострі, хронічні запалення середнього вуха та їх ускладнення, особливо у дитячому віці. Тому знання АФО слухового аналізатора, патологічних процесів, що можуть вражати, знання основних питань допомоги та догляду за пацієнтами, вкрай необхідні середнім медичним працівникам будь – якої лікувальної установи.

План заняття:

Анатомія і фізіологія вуха (повторення).

Методи обстеження вуха.

Підготовка хворих до операції на вусі. Догляд за хворими після операції.

Ознайомлення з методами видалення сторонніх тіл із зовнішнього вуха.

Ознайомлення з методиками лікування хворих (консервативне і хірургічне).

Огляд і пальпація ділянки зовнішнього вуха. Пальпація вушної раковини, козелка, соскоподібного відростка.

Отоскопія.

Перелік практичних навичок до теми

№ теми	Назва маніпуляції
V	21. Зовнішній огляд та пальпація вуха
	22. Дослідження слуху шепітною мовою
	23. Отоскопія
	24. Закапування крапель у зовнішній слуховий хід
	25. Проведення сухого туалету вуха

Література: : Медсестринство в оториноларингології: підручник/ О.В. Гавріш, С.А. Ніколаєнко.- К.: ВСВ «Медицина», 2015. - с. 310-322.

Тема6: «Захворювання зовнішнього та середнього вуха. Внутрішньочерепні ускладнення»

Актуальність теми: ЛОР хвороби, а саме захворювання зовнішнього, середнього вуха, внутрішнього вуха- це патологічні стани, які доволі часто зустрічаються в практиці медичних працівників. Найпоширенішими серед захворювань – гострі, хронічні запалення середнього вуха та їх ускладнення, особливо у дитячому віці. Тому знання АФО слухового аналізатора, патологічних процесів, що можуть вражати, знання основних питань допомоги та догляду за пацієнтами, вкрай необхідні середнім медичним працівникам будь – якої лікувальної установи.

План заняття:

Захворювання зовнішнього вуха

Захворювання середнього вуха

Отогенні внутрішньочерепні ускладнення

Підготовка хворих до операції на вусі. Догляд за хворими після операції

Ознайомлення з методами видалення сторонніх тіл із зовнішнього вуха

Ознайомлення з методиками лікування хворих (консервативне і хірургічне)

Ознайомлення з методом спинномозкової пункції

Підготовка хворого до спинномозкової пункції

Догляд за хворими після спинномозкової пункції

Дослідження слуху шепітним і голосним мовленням

Дослідження вестибулярних функцій (пальценосова та вказівна проби, проба

Ромберга, проба витягнутих рук, обертова проба)

Перелік практичних навичок до теми

№ теми	Назва маніпуляції
VI	26. Дослідження слуху шепітною мовою
	27. Видалення сірчаної пробки та сторонніх тіл із зовнішнього слухового ходу
	28. Продування слухових труб за Політцером
	29. Пневмомасаж барабанної перетинки
	30. Накладання вушних пов'язок
	31. Накладання зігріваючого компресу на ділянку вуха
	32. Підготовка хворого до спинномозкової пункції
	33. Догляд за хворими після спинномозкової пункції

Література: : Медсестринство в оториноларингології: підручник/ О.В. Гавріш, С.А. Ніколаєнко.- К.:ВСВ «Медицина», 2015. - с.322- 365.

Тема7: «Травми, опіки, відмороження, сторонні тіла ЛОР- органів.

Кровотечі: носові, з ВДШ та стравоходу. Гострі стенози гортані»

Актуальність теми: Невідкладні стани при ЛОР хворобах, а саме носові кровотечі, сторонні тіла ВДШ, носа, вуха, травми, опіки, відмороження, гострі стенози гортані - це патологічні стани, які доволі часто зустрічаються в

практиці медичних працівників і в повсякденному житті. Найпоширенішими серед цих станів – сторонні тіла носа, вуха, ВДШ особливо у дитячому віці. Тому знання АФО вуха, носа, горла, стравоходу та інших відділів ВДШ, клінічних проявів цих патологічних процесів, знання основних питань допомоги та догляду за пацієнтами, вкрай необхідні середнім медичним працівникам будь – якої лікувальної установи, та будь- якого профілю.

План заняття:

Надання невідкладної долікарської допомоги при травмах, опіку, відмороженні.

Проведення ПХОР.

Ознайомлення з методами видалення сторонніх тіл з порожнини носа, вуха, гортані, трахеї, бронхів.

Показання до трахеотомії. Набір медичних інструментів для трахеотомії. Догляд за хворими після трахеотомії.

Ознайомлення з методами зупинки кровотечі з ВДШ та стравоходу. Термінова госпіталізація.

Особливості догляду за пацієнтами із кровотечею.

Перелік практичних навичок до теми

№ теми	Назва маніпуляції
VII	34. Туалет носа
	35. Введення лікарських речовин у ніс
	36. Проведення передньої тампонади носа
	37. Накладання пращоподібної пов'язки на ніс
	38. Туалет внутрішньої трахестомічної трубки
	39. Перев'язування хворих після трахеотомії
	40. Введення носостравохідного зонда

Література: : Медсестринство в оториноларингології: підручник/ О.В. Гавріш, С.А. Ніколаєнко.- К.: ВСВ «Медицина», 2015. - с.48-53;с.148-151;с.200-210 с.217-221;с. 283-285